

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

361.1

Hely

Idő

"1921"

Személy

Helyezés

Szerző:

Cím:

Nyomorszemlén a Grassalkovich
utcában

Forrás:

Nemzeti Ujság

Bp.
(Hely)

1921 VI 18
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Szekesvárosi nazinyomda 1920

Nyomorszemlén a Grassalkovich-utcában.

Egy kis gyakorlati példa a gyermekzüllésről. — Gyermek a nyirkos pincében. Egy rokkant család tragédiája. — Végig a Madách-utcán. — Az összes nyomorgó családok keresztények.

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) A fiataloknak erkölcsi pusztulásáról igen sok könnyfacsaró és megdöbbentő statisztikai adatot produkáltak mostanában. Sajnos azonban, hogy ennél többet nem igen tettek. A nemzetgyűlésen például, amióta összeült, mindössze egyetlen egyszer esett szó a budapesti rettentő gyermekzüllésről. Ezt is Bernolák Nándor, a mostani népjóléti miniszter vetette föl akkor, de felszólalása inkább csak teoretikus volt. Különösen érdemes följegyezni, hogy a jogrend és konszolidáció szilaj veszőparipáján nyargalászo ellenzék bőséges szövegtagából eddig még egyetlenegy szerényen kérő hangocska sem jutott a züllő gyermekek megmentésére.

Ime, pár szemernyi gyakorlati példa arról, hogy a kívül ragyogó-csillogó Budapesten hová rothadtak az állapotok. E néhány följegyzés adatait a katolikus patronázs fiutthonának fáradhatatlan tevékenységű igazgatója, Morvay János bocsájtotta rendelkezésünkre.

Nemrégén szakemberekből álló ad hoc bizottság verődött össze, mely céljaul tüzte ki, hogy a gyermeknyomort és gyermekzüllést közvetlenül a forrásánál tekintni meg. Más szóval: személyesen keresi föl Budapest tipikus nyomortanyáit, hogy a segítés eszközeit esetleg ehhez alkalmazhassa. A lelkes társaság Gegus Dániel rendőrfőtanácsos kaulauzolásával éjnek idején indult el szemléldő útjára. Résztvettek benne: Hohenlohe Károly Egon herceg, a fiataloknak felügyelő hatóságának elnöke, Rottenbiller Fülöp igazságügyminiszteri államtitkár, Morvay János patronázi igazgató, Baráth Zoltán táblabíró. Sárközy detektív-felügyelő embereivel, néhány karhatalmi tiszt és pár rendőr. Hogy hol jártak, mit tapasztaltak, azt Morvay főtitstelenő ur hadd mondja el dióhéjba foglalva a következőkben:

— En eredetileg arra kértem Gegus főtanácsost, hogy vezessen el bennünket a tipikus büntanyákra, ahol szemtől-szembe lássuk a gyermekek züllésének okait. Ehelyett azonban a főtanácsos ur néhány nyomortanyát mutatott be. Mindamellelt ezért is hálás vagyok érte, bár bennünket, mint a bünöző gyermekek patronázsát ez nem érdekelt annyira. Elmentünk a keleti pályaudvar mellett elhuzódó Grassalkovich-utcába, bejártuk a hírneves százházat, melynek döbbenetes nyomoráról köteteket lehetne írni. Előre elkészültem rá, hogy földerítő utunkon legalább husz gyermeket ragadunk ki a fertő széléről és ezért ugyanennyi férőhelyet el is készítetttem a patronázs Honvéd-utcai épületében.

— A Grassalkovich-utcában mindjárt az 1. számú házba csengettünk be. Egy pincehelyiséget találtunk ott, melynek az utcaról van a bejárata. Egyik rendőr megzörgette az utcai vasajtót, mire vékony gyermeki szó adta meg a visszhangot:

— Már alszunk.

Erre egyik detektív erőlyesen lekiáltott a résen: — Nyissanak ajtót, rögtön. A rendőrség emberei ragyunk.

Megint csak az előbbi gyermekhang, de most még kedélyesebben:

— Nem lehet. Jöjjenek reggel.

Erre lefeszítettük a pincelejárast eltakaró vasajtót és tolvajlámpással bevilágítottunk a sötét üregbe.

— Vigyázzanak! Be ne lépjenek, mert lezuhanak! — figyelmeztetett barátságosan az előbbi vékony hang.

Es csakugyan, igaza volt, mert csakhamar megállapítottuk, hogy a pincének nincs is lejáró lépcsője. Létrát kerítettünk, azon leereskedtünk az üregbe. Közönséges pincében találtuk magunkat, amit még raktárnak sem használhattak, mert

padlója nincs és a levegője nyirkos, mérges miazmákkal telt. Három apró gyermek feküdt a pusztá földön. 2 fiu és 1 leányka. A szokatlan és váratlan látogatásra kis-é megriadtak, de aztán elmondták, hogy az anyjuk meghalt, az apjuk pedig állandóan korcsmázik. Lakásuk nincs. Nappal az utcán csavarognak, esténként azonban ide lopóznak és lesurrannak az üres pincébe. A házmaster tudja, de jószívü ember és nem tiltja meg.

— A látomány a szívünkbe markolt — mondja Morvay főtitstelenő ur —, de nem tehattünk semmit, mert mi csak a züllésnek indult gyermekeket fogadhatjuk be. A három gyermeket legfőllebb a gyermekvédő liga vehetné pártfogásába, azonban ennek is minden férőhelye zsufolva van. Kénytelenek voltunk otthagyni őket. Valószínű, hogy még most is ott fekszenek a nyirkos pincében. Innen elmentünk a 15. számú házba. Ez is pincehelyiség. Egy rokkant apát találtunk öt apró gyermekével. Az anya éppen aznap délelőtt kísérelt meg harmadszor öngyilkosságot és bevitték a kórházba. Tragédiája nem mindennapi. A háboru alatt árus volt a Garay-téren. Hogy, hogy nem: összevezett egy másik piaci áruossal, aki hozzávágott egy uborkát, oly szerencsétlenül, hogy az asszonyt operálni kellett. Mindenki ráment a gyógykezelésre, a férj is közfenekellebb nyomorba. Mészáros prelátus ur 1000 koronás adományából és természetbeli segítségéből juttattunk keveset nekik, hogy legalább pillanatnyilag enyhítsünk nyomorukon.

— Bejártunk ezután még vagy husz lakást, voltunk a Madách-utcában is, mindenütt a végtelen nyomor megdöbbentő képe tárult elénk. Emberek fekiüdtek teljesen meztelenül tizen-huszan egy-egy levegőtlen szobában. Legtöbbje azon panaszkodik, hogy nincs munkája. A lakások szerény butodarabjait még a télen föltűzték vagy eladogatták a nagy szükségben. Ami a legélszomorítóbb a dologban, hogy mind a husz meglátogatott nyomorgó család katolikus. Ezt egyszerűen abból állapítottuk meg, hogy valamennyi családnál szentkép függött a falon. Nyomorgó zsidó családot egyet sem találtunk.

— Még egy jellemző megfigyelésem van — fejezte be beszédét Morvay igazgató. — A munkások, más a legjobban keresők is, nem ruának a pénzzel banni, nem tudnak beosztással élni és ez is szörnyü módon növeli a nyomort. Találtunk például egy szükség-lakásban koldusmódjára nyomorgó gépészt, aki 600-800 koronát keres hetenként és nem tud belőle megélni. Hány magasabb állású köztisztviselőnek kell ennél sokkal kevesebb jövedelemből családostul élni és reprezentálni. Sajnos, nálunk a munkásnép ülten trányu nevelésével eddig senki sem törődött.